

חוברת תרגול – רכזת חברתית: גיבוש כיתתי ואקלים חברתי

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגי יסוד בבניית אקלים כיתתי מגובש (גיבוש, שייכות, שיתוף רשות)
- לתרגל כתיבה והבעה רגשית סביב אירועי השנה (ראש השנה, יום כיפור, יום הזיכרון)
- לפתח מודעות לערכי הכלה, כבוד האדם ונגישות כלפי שונות בכיתה
- לחזק יכולת עבודת צוות ופתרון בעיות משותף דרך ניתוח משחקי גיבוש

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית – היכרות עם היום הראשון

1. א – שם ומילה שמתארת איך הם מרגישים היום
2. א – לקבל את התלמיד בחום ולומר שמחים שבא
3. א – ליצור סמל משותף שמייצג את הכיתה

חלק ב' – פרק 1 • פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית – התאמת פעילויות

1 – ג (ממלאים איפה אני עכשיו ולאן רוצה להגיע)
2 – א (מחפשים בכיתה מי אוהב חתולים או נולד בחורף)
3 – ב (קבוצות מציעות סמל, צבע ומילה לכיתה)

חלק ג' – פרק 1 • פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית – חשיבה והבנה

1. מודל: זה גורם לכל תלמיד להרגיש רצוי ונראה כבר מהרגע הראשון, ומשפיע על האווירה בכיתה.

חלק ד' – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – מה כל משחק מתרגל

1. א – לפתור יחד בעיה מסובכת בלי מגע ולתאם ביניהם
2. א – עבודת צוות, ניסוי וטעייה וחגיגת מאמץ

חלק ה' – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – עובדות על המשחקים

1. לא נכון – המשחק מסומן כ'בלי הכנה' ומתאים לכל הכיתה, בלי מגע.
2. נכון – כך מופיע בבנק המשחקים: 25 דק', כל הכיתה, בלי מגע.

חלק ו' – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – התאמת משחק לכישור

1 – ב (תכנון ובנייה משותפת במשאבים מוגבלים)
2 – א (תקשורת מדויקת והקשבה בזוגות)

חלק ז' – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – השלמת פרטים

1. הזרם השקט

חלק ח' – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – זיהוי ושליפה

1. א – לתרגל פיוס, בקשת סליחה וחזרה לחברות
2. א – כותבים מכתב אישי שנשאר אצל הכותב/ת

חלק ט' – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – הבנה ויישום

1. לא נכון – שיתוף הוא תמיד רשות, אף אחד לא חייב לספר או להראות
2. נכון – כך מתואר בפעילות ביסודי א'–ג'

חלק י׳ – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – השלמה וסידור

1. סולם הסליחה
2. להשלים

חלק י״א – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – התאמה וסדר

- 1 – ג (לראות מה קרה ומה הרגיש הצד השני)
- 2 – א (להכיר באחריות על הטעות)
- 3 – ד (לומר במילים שרוצים סליחה)
- 4 – ב (לעשות משהו שמתקן את הנזק)

חלק י״ב – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – מה למדנו

1. א – לחגוג סיפורי הגעה ולבנות רגישות לתלמידים חדשים ועולים
2. א – הכלה, נגישות, כבוד

חלק י״ג – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – נכון/לא נכון והשלמות

1. לא נכון – המטרה היא לראות את האדם לפני המוגבלות.
2. נכון – כך מגלים שלכולם יש גם וגם.

חלק י״ד – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – השלמת משפטים

1. חמישה

חלק ט״ו – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – התאמת פעילות לשכבה

- 1 – ב (חט״ב)
- 2 – א (יסודי א׳–ג׳)

חלק ט״ז – פרק 5 • יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם – ידע בסיסי

1. ב – כ"ז בניסן
2. ב – זיכרון, כבוד האדם, ערבות הדדית
3. ב – עומדים בשקט ובכבוד

חלק י״ז – פרק 5 • יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם – התאמת פעילויות לשכבות

- 1 – ג (פרח של זיכרון ליד נר חשמלי)
- 2 – א (פינת זיכרון כיתתית והכנה לעמידה בצפירה)
- 3 – ב (השתתפות מותאמת גיל בטקס בית הספר)

חלק י״ח – פרק 5 • יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם – חשיבה אישית וערכים

1. לדאוג ולתמוך זה בזה, לעמוד לצד האחר בעת הצורך

חלק י״ט – פרק 6 • סיום שנה: סיכום, הוקרה ופרידה – הכרת הפעילויות

1. א – פתקי משאלות מתחילת השנה
2. א – כתמונה קפואה
3. א – משהו שלמדתם השנה

חלק כ׳ – פרק 6 • סיום שנה: סיכום, הוקרה ופרידה – הבנה ויישום

1. נכון – המחנכת מחלקת מעטפות סגורות מתחילת השנה וכל אחד קורא את מה שכתב לעצמו.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מזהה לפחות שלושה מושגים נכונים מתוך הגלוסר ומסביר בפשטות את משמעותם
- הבחירה מנומקת בקשר לגודל קבוצה, זמן או מטרה חברתית מתוך בנק המשחקים
- יש הבחנה ברורה בין המושגים ודוגמה אישית או היפותטית רלוונטית

טיפים להפעלה:

- ניתן לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורי חינוך לאורך השנה, בהתאמה למועדים בלוח השנתי (ראש השנה בספטמבר, יום כיפור, יום ההכלה בדצמבר, יום הזיכרון באביב, סיום שנה ביוני)
- בפרק המשחקים אפשר לבחור משימות שונות לפי מה שזמין בפועל בכיתה (מקום, זמן, גודל קבוצה), כפי שמוצע בבנק המשחקים
- יש לשמור על עיקרון שיתוף הרשות בכל הפרקים הרגישים (יום כיפור, יום הזיכרון, יום ההכלה) ולא ללחוץ על תלמיד שאינו רוצה לשתף
- מומלץ להתאים את הניסוחים והדוגמאות לתלמידים עולים או לתלמידים עם צרכים מיוחדים, בדומה להתאמות המופיעות בכל ערכה באתר

חוברת תרגול – רכזת חברתית: גיבוש כיתתי ואקלים חברתי

🎉 רכזת חברתית – ארגז הכלים המלא

חט״ב · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית
2. פרק 2 – משחקי גיבוש ועבודת צוות
3. פרק 3 – יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה
4. פרק 4 – הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה
5. פרק 5 – יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם
6. פרק 6 – סיום שנה: סיכום, הוקרה ופרידה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – רכזת חברתית: גיבוש כיתתי ואקלים חברתי

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בכל פרק תמצאו משימות קצרות שמבוססות על פעילויות, משחקים וטקסים שמלווים את השנה בכיתה. עבדו לפי הסדר, פרק אחד בכל שיעור, וזכרו ששיתוף בפעילויות הוא תמיד לפי בחירה אישית.

בנק מילים: להשלים | סולם הסליחה | הזרם השקט | חמישה

1 חלק א' – פרק 1 • פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית – היכרות עם היום הראשון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במעגל הבוקר הראשון, מה כל ילד וילדה אומרים?

א) שם ומילה שמתארת איך הם מרגישים היום ב) שיר שהם אוהבים

ג) תכונה רעה שלהם

2. מה התפקיד של הכרטיס שמחכה על השולחן ביום הראשון?

א) לקבל את התלמיד בחום ולומר שמחים שבא ב) לסמן איפה לשבת בכיתה הבאה

ג) לרשום ציונים

3. מה המטרה המרכזית של פעילות דגל הכיתה?

א) ליצור סמל משותף שמייצג את הכיתה ב) לבחור נציג לכיתה

ג) ללמוד על דגלים בעולם

2 חלק ב' – פרק 1 • פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית – התאמת פעילויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מפת דרכים אישית	___	**א.** מחפשים בכיתה מי אוהב חתולים או נולד בחורף

2. משחק היכרות (בינגו)	___	**ב.** קבוצות מציעות סמל, צבע ומילה לכיתה
3. דגל הכיתה	___	**ג.** ממלאים איפה אני עכשיו ולאן רוצה להגיע

3 חלק ג' – פרק 1 • פותחים שנה: היכרות, מטרות ואמנה כיתתית – חשיבה והבנה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה חשוב שהצעד הראשון ביום הראשון הוא קבלת פנים אישית בדלת.

4 חלק ד' – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – מה כל משחק מתרגל

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המטרה של המשחק 'הקשר האנושי'?

(א) לפתור יחד בעיה מסובכת בלי מגע ולתאם ביניהם (ב) לרוץ הכי מהר מכולם

(ג) לשנן מילים חדשות

2. המשחק 'המגדל הגבוה' מתרגל בעיקר...

(א) עבודת צוות, ניסוי וטעייה וחגיגת מאמץ (ב) שינון תאריכים חשובים

(ג) ריצה אישית מהירה

5 חלק ה׳ – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – עובדות על המשחקים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המשחק 'סופרים עד 20' דורש הכנה מורכבת מראש.	☐	☐
2	המשחק 'פאזל כיתתי' נמשך 25 דקות ומתאים לכל הכיתה.	☐	☐

6 חלק ו׳ – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – התאמת משחק לכישור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הגשר מנייר	___	**א.** תקשורת מדויקת והקשבה בזוגות
2. המפה העיוורת	___	**ב.** תכנון ובנייה משותפת במשאבים מוגבלים

7 חלק ז׳ – פרק 2 • משחקי גיבוש ועבודת צוות – השלמת פרטים

השלימו את המילה החסרה.

1. משחק ה' _____ ' מתרגל ריכוז, קשב ורוגע, ואינו דורש הכנה מראש.

8 חלק ח׳ – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – זיהוי ושליפה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי המטרה המרכזית של פעילויות יום כיפור בערכה?

(א) לתרגל פיוס, בקשת סליחה וחזרה לחברות (ב) ללמוד על חגי תשרי

(ג) לתכנן מסיבת כיתה

2. מה עושים בפעילות "מכתב פיוס שלא חייבים לשלוח"?

(א) כותבים מכתב אישי שנשאר אצל הכותב/ת (ב) שולחים מכתב לכל הכיתה

(ג) קוראים מכתב בקול רם לפני כולם

9 חלק ט' – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – הבנה ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בפעילויות הפיוס כל תלמיד חייב לספר על טעות אישית בקול רם	☐	☐
2	בפעילות "תיבת בואו נשלים" מתרגלים משפטי פיוס במשחק תפקידים עם בובות	☐	☐

10 חלק י' – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – השלמה וסידור

השלימו את המילה החסרה.

1. בפעילות " _____ " מסדרים כרטיסים עם שלבי הפיוס ודנים מה הכי קשה

2. בפעילות "יונת השלום" כל ילד כותב או מצייר דרך אחת ל _____ עם חבר

11 חלק י"א – פרק 3 • יום כיפור: אומנות הפיוס והסליחה – התאמה וסדר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. להבין	___	**א.** להכיר באחריות על הטעות
2. להודות	___	**ב.** לעשות משהו שמתקן את הנזק
3. לבקש	___	**ג.** לראות מה קרה ומה הרגיש הצד השני

4. לתקן	___	**ד.** לומר במילים שרוצים סליחה

12 חלק י"ב – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – מה למדנו

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי אחת המטרות המרכזיות של יום העלייה?

(א) לחגוג סיפורי הגעה ולבנות רגישות לתלמידים חדשים ועולים

(ב) ללמוד על גלי הגירה בעולם למבחן (ג) לתכנן טיול שנתי לכיתה

2. אילו ערכים מופיעים ביום ההכלה?

(א) הכלה, נגישות, כבוד (ב) תחרות, הישג, מהירות (ג) משמעת, סדר, ציונים

13 חלק י"ג – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – נכון/לא נכון והשלמות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ביום ההכלה המטרה היא לראות קודם כול את המוגבלות ורק אחר כך את האדם.	☐	☐
2	בפעילות 'כל אחד יכול משהו' כל תלמיד משתף במה הוא טוב ובמה קשה לו.	☐	☐

14 חלק י"ד – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בפעילות שפת הסימנים לומדים _____ סימנים בסיסיים כמו שלום ותודה.

15 חלק ט״ו – פרק 4 • הכלה וקבלת האחר: יום העלייה ויום ההכלה – התאמת פעילות לשכבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שיחה 'להיות חדש'	___	**א.** יסודי א׳–ג׳
2. מזוודת הסיפורים	___	**ב.** חט״ב

16 חלק ט״ז – פרק 5 • יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם – ידע בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו התאריך העברי של יום הזיכרון לשואה ולגבורה?

(א) י' בתשרי (ב) כ"ז בניסן (ג) ז' בחשוון

2. אילו שלושה ערכים מרכזיים עומדים במוקד היום?

(א) שמחה, חופש, יצירה (ב) זיכרון, כבוד האדם, ערבות הדדית

(ג) תחרות, הישג, מנהיגות

3. מה עושים בבית הספר בזמן הצפירה?

(א) ממשיכים בשיעור כרגיל (ב) עומדים בשקט ובכבוד (ג) יוצאים להפסקה

17 חלק י״ז – פרק 5 • יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם – התאמת פעילויות לשכבות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. יסודי א-ג	___	**א.** פינת זיכרון כיתתית והכנה לעמידה בצפירה
2. יסודי ד-ו	___	**ב.** השתתפות מותאמת גיל בטקס בית הספר
3. כל השכבות	___	**ג.** פרח של זיכרון ליד נר חשמלי

18 חלק י״ח – פרק 5 • יום הזיכרון לשואה ולגבורה: זיכרון וכבוד האדם – חשיבה אישית וערכים

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכן ושלכם מה הכוונה ב"ערבות הדדית" ביום הזיכרון.

19 חלק י״ט – פרק 6 • סיום שנה: סיכום, הוקרה ופרידה – הכרת הפעילויות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מוציאים מהצנצנת בפעילות 'פותחים את צנצנת המשאלות'?

א) פתקי משאלות מתחילת השנה ב) תעודות הוקרה ג) מכתבים מהמחנכת

2. בפעילות 'סרט השנה שלנו', איך כל קבוצה מציגה רגע מהחודש שלה?

א) כתמונה קפואה ב) בשיר ג) בריקוד

3. מה כותבים או מציירים על העלה בפעילות 'עץ הצמיחה'?

א) משהו שלמדתם השנה ב) משאלה לשנה הבאה ג) שם של חבר

20 חלק כ׳ – פרק 6 • סיום שנה: סיכום, הוקרה ופרידה – הבנה ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בפעילות 'מכתבים לעצמי מתחילת השנה' קוראים מכתב שכתבו לעצמם בתחילת השנה.	☐	☐

כרטיס יציאה

אילו שלושה עקרונות חברתיים (כמו שיתוף רשות או הכלה) פגשתי בחוברת, ואיך הם באים לידי ביטוי בכיתה שלי?

איזה משחק גיבוש או פעילות מהחוברת הייתי ממליץ/ה להפעיל בכיתה שלי, ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀